

Izbija razen nedelj in
praznikov vsak dan
opoldan.

Dredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
bodi. Rokopise se ne vrača.

Iserati: Enostopna peti-
tistica 75 vin., pogojem
prostor 1'25 v; razglaš in
posla: o vrstica po 1'50 v;
redkatne objave po do-
govoru primeren popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno - demokratične stranke.

Posamezna števil. stane
40 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ah
z dostavljanjem po doma za
celo leto 72 K, za pol
leta 36 K, za četrt leta
18 K, za mesec 6 K.
Za Nemčijo celo leto 77 K,
za ostalo tujino in Ameriko
84 K. — Reklame se za
list so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Boj fagričnega in knjigov. delavstva v Sloveniji.

Že domala štirinaest dni je minilo, ko je izšel od strani delavstva poziv na delodajalce, da se sestane poretetna komisija, ki ima ugotavljati draginske razmere in eventualno predlagati revizijo plač obema organizacijama. Prvi rok je bil določen za torek. Na shodu, ki se je vršil prejšnjo nedeljo, je grafično in knjigov. delavstvo sploh sprejelo smoteno ter lo predložilo v zmislu sklepa društva lastnikov tiskaren in zadrugi knjigov. s podudarkom, da se vodi obravnava, za katere je delavstvo pripravljeno, skupno, eventualno ločeno, vendar pa sporedno. — Lastniki tiskaren se hočejo pogajati šele danes, kljub temu, da je bil rok za pogajanja določen na prejšnjo soboto opoldne dne 11. t. m. in na to še do 8. ure zvečer, na kar pa gg. delodajalci niso odgovarjali drugega, kakor da ne morejo prej sklicati svojega zborovanja. Knjigov. zadruga je nasprotno izjavila, da se hoče pogajati in se danes, če bo zadruga ostala pri svoji besedi, začne pogajanja. Pri pogajanjih pa kot unikum in skrajno krivico, da se tiskarski delodajalci hočejo pogajati samo s pomočniki, ne pa tudi o zahtevah pomožnega delavstva. Take brutalne taktike v mednarodnih zibanjih doslej sploh nismo poznali v nobeni industriji. Zadruga knjigov. se sedaj že več mesecev odklanja vsakršno znatno

zvišanje; delavkam na sklohi ni hotela dovoliti nikakršnih priboljškov. Zahteve delavstva so: pomožništva tiskarskega 180 K, knjigov. 150 K in ženskega 100 K. — Vinke in izlagalke, ki niso izveštane 50 K in za nočno delo od 5 do 12, po 2 K na uro, od 12. do 6. jutraj po 4 K na uro. Navidez so se zahteve znatne, toda, če pomislimo, kako so bile plače tega delavstva nizke med vojno, kako so delodajalci, če so ljudje zahtevali boljše plače, grozili oproščenim s strelskim zakopom in tako zatrli vsakršno mezdno pokret, se nam ne sme zdeti čudno, če se je sedaj zbudila energična volja med tem delavstvom, da si hoče ekstenzo nekoliko olajšati.

Pri tem mezdnem gibanju je zlasti značilno, kar pomeni velik preokret v organizaciji to, da nastopa v tem boju skupno vse grafično, knjigov. in kartonažno delavstvo, solidarno kvalificirano in ne-kvalificirano. V nobeni stroki namreč delodajalci tako grozovito ne izkoriščajo zlasti ženskega pomožnega osebja kakor v tej. Če bo trajal boj dalje časa, če se delodajalci ne bodo akomodirali pravičnim zahtevam, homo o razmerah, ko se nam ponudi prilika, še podrobneje poročali, da bo mogla tudi širša javnost ta boj presojati tako stvarno in resno, kakor ga presoja prizadeto delavstvo.

Rešitev krize poverjena Davidoviču.

(Naša izvirna poročila.)

Davidovič sestavi kabinet?

Belgrad, 11. Ker je dr. Pavlovič vrnil od regenta mu poverjeni mandat, da sestavi vlado, je na splošno mnenje, da dobi ta mandat zonet Liuba Davidovič. Trdi se, da ga je že prejel. Iz krogov, ki so blizu Davidovičevi grupi, se poroča, da Davidovič mandata ne bo sprejel, ampak, da bo priporočil ali Svet. Približiča ali pa Milorada Draškoviča kot najprimernejša moža.

Izstop iz radikalne stranke.

Belgrad, 12. V kuluarjih parlamenta se privojuje, da izstopi iz radikalnega kluba te dni večja skupina mlajših poslancev, ki se pridružijo demokratično - socialističnemu bloku. Glavni urednik »Beogradskega dnevnika«, Krsta Clevarić, namiguje to že v svojem listu. Tudi hrvaški »Narodni klub« se krha. Menda tudi iz njega izstopi večje število poslancev, ki se pridružijo Demokratični zalednici.

Ustanovitev gozdarskih šol.

Belgrad, 11. Minister za rudarstvo in gozdarstvo, sodrug Kristan, je te dni podpisal ustanovitev dveh letnih šol za gozdarstvo in trimesečnega kurza za gozdne čuvale pri isti šoli v Sarajevu. Enako šolo se namerava ustanoviti v Mariboru.

Savski most dogotavljen.

Belgrad, 11. Danes popoldne se je vršila prva poizkušnja vožnja na Savskem mostu.

Konferenca za izvozne carine.

Belgrad, 10. 8. t. m. se je vršila tu konferenca za izvozne carine. Predložile so se sledeče carinske izvozne takse: Pšenica 100 kg 60 din.; kornuza 30 din.; fižol 30 din.; seno 30 din.; mast 500 din.; laica 300 din. od zaboja (1440 kosov). Ministrski svet se o tem še ni izrekel.

KOLČAK ODSFTOPIL KOT VRHOVNI POVELINIK.

Pariz, 10. (Izvirno.) Kolčak je po poročilih angleških listov naznanil ententnemu vrhovnemu svetu, da odstopi kot ruski vrhovni armadni vodja v korist Dlenikinu. Nani je bil menda izvršen neuspeh atentat.

Velik ljudski shod

se vrši

nocoj dne 13. okt. ob 18 (6.) uri zvečer
v veliki dvorani hotela „UNION“.

DNEVNI RED: Splošni politični položaj.

Poročata ss. V. Bukšeg in A. Kristan, soc. dem. narodna predstavnika v Belgradu.

Sodrug, vsi na shod!

Kraj. pol. org. J. S. D. S.

Stavka usnarjev v Mariboru.

Dne 6. t. m. je izbruhnila stavka mariborskih usnarjev. Tovarnari so namreč odločili upravičene zahteve delavcev za zvišanje plač. Če pomislimo, s kakimi ogromnimi dobički delajo tovarne usnarje, je nestrannost, kako se plačuje delavce res brezprimerna. Gospod Berg ne more plačati delavcu toliko, da bi izhatal, lahko pa podari gledalski igralki 20.000 K, saj mu jih itak delavci prigarajo. Najbolj nečloveški pa je g. Halbärt, ki delavce izmed vseh najsilabše plačuje in sicer tako slabo, da se že vsem drugim gabi. Merodajne faktore bomo opozorili še na marsikaj: tako n. pr. danes v Mariboru ni dobiti prav nikakega usnija, dočim ga je v tovarnah toliko, da tam že ne vedo kam z njim. Cene so se v zadnjih mesecih potroile in sicer od 30 na 120 K! Tem ljudem frče milijoni v žep brez vsakega truda. Govori se, da gre vse usnje na Hrvaško, ker se tam dražje prodajo. Vprašali bi nadalje, kje je tistih par stotisoč koč, ki so bile od avstrijskega eraria ob prevratu poslane in plačane po 3 K kos? Objavili bomo ob priliki še druge stvari, ki gospodom ne bodo prijetne in bo hudo dišalo, tako, da se bo morala zadržati za to tudi višja oblast.

»Mariborski delavec« prinaša ob priliki izbruhstavenotico s pripombo, da so net delavcev aretirali, češ, da so branili nekaterim tovaršem, da bi še nadalje delali. Resnici na lubo bodi povedano, da so bili štirje delavci samo osumljeni, pa seveda takoj tudi izpuščeni. Konstatiralo se je, da niso prav ničesar zakrivali. Seveda stari poštenjak »Mariborski delavec« tega ne pove, temveč gleda le na to, da more kakorkoli blatiti stradalno delavstvo. In ta list si upa še vedno nositi naslov »delavec«! Delavci že davno poznajo volka v

ovčji koži. In če v kratkem spremenijo svojo firmo, povejmo že vnaprej, da tudi pod novo firmo ne bo mogel uloviti kalinov. Stavkuloči.

Glose.

Draginja — posledica današnjega družabnega reda. Po vsem svetu je draginja. Hrane in vsega primankuje, klub svetovni nadprodukciji. Delovno ljudstvo si predvsem hrane ne more kupovati v oni izmeri, kakršna je potrebna za življenje. Človeški rod fizično in duševno slabi, sistem krivičnega meščanskega družabnega reda. Mase delovnega ljudstva se zdabpazdal dvignelo, da protestirajo proti krivicam, ki se jim gode s strani parasitov človeštva, kapitalističnih mogotcev, trgovskih pilav in enaki. Mezdna gibanja, velike in manjše stavke, židovski pogromi, nemiri, demonstracije proti dragini, izropanje trgovin, vse to so simptomatične posledice kapitalističnega reda, ki mora nužno propasti slei ali preti. Ti polavi pa so simptomatični tudi v drugem oziru. Kažejo namreč, kje da vidimo široke mase krivce vsega človeškega gorja: v slabih plačah, v židih itd. Dale na mase ne razmišljajo. One ne vidijo krivca vsega človeškega gorja: zistema kapitalistične družbe, ki obstoja v razredih in prosti trgovini. Ne vidijo tudi črnih družb, ki prete s hudičem in večnim pogubljenjem onemu, ki bi se uprl »božjemu« kapitalističnemu družabnemu redu, s katerega edino pomočjo morelo te črne družbe še vedno sedeti na vratu človeštva in mu piti sočno kri in srkati možgane iz lobani. Ne pozabimo nikdar, da so črne družbe socializmu najbolj nevarne, ker so zavratne in begajo človeške duše s pretinami o hudiču, o pogubljenju, da so najbolj hinavske, ker pridigajo ljudem o nekakem verskem »socializmu«, ki je pa le ostudna laž; da so napredku najbolj zagrizene so-

vražnice, ker že mladini v šoli vcepilajo v dušo laž, hinavščino, mržnjo do človeka in tercijalsko zavist — Naša sveta naloga je, da prebudimo delovno ljudstvo iz onotice in mu pokažemo, kje je rešitev in pravica za človeka: Odpraviti sidi in družabni red in uvesti socializem. Stran s privatno lastnino, odušerko trgovino in parasitstvom! Delo nam le sveto in samo delo! Draginja se je polavljala že v predkapitalističnih dobah. Pa iz katerih vzrokov? Izključno le zaradi slabe letine, zaradi suše in raznih vremenskih ne-zgod, onupoštena vojsk in enakega. Če je nastala draginja in lakota, je nastala takrat le vsled teza in je no-lagoma izginila. Danes pa je draginja trajna in se vedno veča, kljub temu, da so letine dobre, da je živil dosti. Kapitalisti kujejo kapital iz živih, jih kupujejo preko svojih zasebnih potreb, jih skrivajo, da celo uničujejo samo za to, da cene rastejo in oni bogatijo. Kam vodi ta družabni red narode, ki leče pod tem sistemom, čuti danes vsak posameznik, ki se s poštenim delom preživlja, — namreč v propadanje. Interesi najširših narodnih slojev danes zahtevajo, da se ustvari predvsem organizacija narodne prehrane, da se odpravi svobodna trgovina, da država monopolizira vse živlenske potrebščine in jih pravično deli ljudstvu po nizkih cenah; dalje, da država monopolizira izvozno in izvozno trgovino ter da lo vodi v interesu narodne prehrane in zadoščenja drugih potreb ljudstva.

Prebivalstvo Jugoslavije. Zagrebške »Čehoslovenske Listy« poročajo, da prebiva v Jugoslaviji 9.500.000 Srbo-hrvatov, 2.871.000 (?) Slovencev, 484.120 Čehoslovakov, 120.000 Romunov, 412.000 Madžarov in 98.000 Nemcev. Čehoslovakov je največ v Bački, Banatu in Slavoniji, kjer stanujejo v celih občinah.

Drva, drva... Čehoslovaški listi poročajo z velikim ogorčenjem, da gnile v Svarcenbergovem veleposvetstvu na Šumavi 22 milijonov kubičnih metrov drv, t. i. če računamo kubični meter — 70 kron, lesa za 1540 milijonov kron. Les je ves izvršten in poraben za stavbe. Na Čehoslovaškem pa ljudstvo nima drv in bo pozimi zmrzovalo... Tako skrbe taki knezi, baroni in druga »gnada« za ljudske potrebe, če so sami na toplem.

Socialistično gibanje v Romuniji. Do l. 1907 se je socializem v Romuniji prav mirno in precej počasi razvijal. Takrat so izdajali socialisti svoj tednik »Rumania Muncitoare« v Bukarešti. L. 1907. pa je v Romuniji izbruhnila revolucija kmetov, ki je jako tragično končala. Zadušilo je na krut način »lunaški« Bra-

LISTEK.

GLAD.

Spisal Knut Hamsun. — Poslovenil
Fran Albrecht.

(Dalle.)

Zdalci te spet zaklopotalo po tlaku in stražnik je šel čez most. Sedel sem tam s solzami v očeh in hlastal po zraku, ves iz sebe od mrličnega vesela. Pričes sem glasno govoril, si pripovedoval nekaj o papirnati cevki, posmehoval kretne ubogega stražnika, si pogledoval v otlo dlan in si ponavljal brez prestanka: »Zakašlal je, ko to je vrzel strani! Zakašlal je, ko lo je vrzel strani!« Tem besedam sem dodal nove, obelil nanje razdražljive reči, zaokrenil ves stavek in sem ga slednjič pošpil takole: »Zakašlal je enkrat — khekhe!«

Izčrpaval sem se v varijacijah o teh besedah in postal je pozno v noč, dokler ni bila mola veselost pri kralju. Nato je legel preko mene sanjav mir, udobna utrujenost, ki se ti nistem upiral. Mrak se je zgostil, lahien veter je brazdal morsko bisernico; ladie, ki sem jim videl moletl barbole visoko pod nebo, so bile videti s svojimi črnimi trupli kot brezglasne pošasti, ki so me z nasršeni ščetinami čakale. Nobene bo-lečine nisem več čutil, otopena le v mojem gla-

du, mesto tega sem se čutil tako prijetno praznega, nedotaknjenega od vsega okrog sebe in vesel, da me nihče ne vidi. Položil sem noge na klop in se zleknil; na ta način sem najbolj čutil udobnost odločenosti od vsega. Nobeneza oblaka v duši, nobeneza neprijetnega čustva, kakor daleč sem mogel misliti, nobene radosti, ne želle neizpolnene. Ležal sem z odprtimi očmi v stanju, ko sem bil daleč proč od samega sebe — tako sladko daljnega sem se čutil.

Se vedno nobeneza glasu, ki bi me bil zmotil; blagi mrak mi je zakrival prostranstvo in me zagrebel tu v blažen mir — le erolično šumenje tihote mi zveni monoton v ušesih. In temni nestvori tam zunaj me potegnalo nase, ko pride noč in me poneso daleč čez morje v tute dežele, kjer ni nobenih ljudi. In poneso me k gradu princeze Vjalali, kjer me čakalo neslutene krasote, večje nego vse krasote ljudi. In ona sama bo sedela v dvorih, ki sile krasote, kjer je vse od ametista, na prestolu od rmenih rož in iztegnila mi bo roke nasproti, ko vstopim, in me pozdravila in mi zaklicala dobrodošel, ko se ti približam in poklekne: »Dobrodošel meni in moli deželi, vitez! Dvaset polletih te že čakam in te kličem v vseh zvezdnatoisnih nočeh in ako si bil žalosten, sem lokala v tem gradu in ako si spal, sem dahnila vate najčarobnejši sanj!... In krasotica moja me prime za roko in gre z mano in me vodi preko dolgih soban, kjer velike trume ljudi kli-

čelo hurá, skozi svetle vrtove, kjer se igra in šali tristo mladih deklic, tla v drugo dvorano, kjer je vse od bleščečega smaragda. Tu notri sile solnce, preko galerij in soban se nosilo mili spevi zborov, opolni vonj mi veje nasproti. Nieno reko držeč v svoji, čutim, kako prekippeva divja slast čara v molo kri; nežno položim roko krog njenih bokov in ona mi šepče: Ne tu, idi še naprej z mano! In tako vstopiva v rdečo dvorano, kjer je vse od rubina, kipeča lepota, v kateri se zgrudim na tla. Zdalci čutim, kako me obema oblene roke, dih nlene sape mi poboža lice in ona šepče: Dobrodošel, mol ljub! Poljubi me!... Poljubi me! Še bolj... bolj...

Zvezde vidim pred svojimi očmi, ko ležim na klopi in moje misli se utaplajo v orkanu luči...

Nato sem se pogreznil v polsen, stražnik me je zbudil. Tako sem sedel tam, neusmiljeno pozvan v življenje in svoje beraštvo. Moj prvi občutek je bilo stupidno začudenje nad tem, da sem se nahajal pod milim nebom; ta občutek pa le kmalu napravlil prostor bridki nevelosti: bil sem skoro na tem, da pričnem lokati, od same bolečine zato, ker sem bil še pri življenju! Dočim sem spal, je deževalo; mola obleka je bila čisto premočena in leden mraz sem začutil v vseh udlih. Tema se je zgostila, z natančno pozornostjo sem ledva spoznal stražnikov obraz pred seboj.

»Ta-ko-o-o.« je rekel, »zdaj pa vstanite!« Dvignil sem se takoj; ako bi mi bil ukazal, naj bivoma spat ležem, bi prav takisto ubogal. Bil sem sila robit in brez moči; temu se je še pridružilo, da se le v istem trenutku spat tavil moj glad.

»Stojte še malo!« je zaklical stražnik za mano, »ti pozabi budalo svoj klubok! Tako-o na, idite!«

»Meni je tudi bilo, kot da — kot da sem bil nekaj pozabil.« sem ječlal kot odsoten. »Hvala. Lahko noč!«

Opotekal sem se naprej.

Če bi imel vsaj majhen košček kruha! Takšen okusen majhen hlebec rženega kruha, ki bi človek lahko mimogrede vgriznil vanj! Predstavljati sem si natanko tisti hlebec rženega kruha, ki bi tako neizreklivo rad vgriznil vanj. Neznansko sem bil lačen, zaželel sem si smrti, postal sem sentimental in se tel tokati. Moji bedi ni bilo konca! Mahoma sem obstal sredi ceste, udaril z nogo ob tla in glasno zaklel. Ka i mi je rekel stražnik? Budalo. Jaz mu pokažem, kaj se pravi, imenovati mene budalo! Takol sem se okrenil in pričel teči nazaj. Besnel sem od gneva. Dol na cesti sem se spodtaknil in padel; ampak to me ni brigalo, skočil sem na noge in zbežal naprej. (Dalle prih.)

hanu. Takratni »kupčijski« politiki, Take Jonescu, ni imel potrebne energije, da bi udušil kmetstvo glanje in le predal vladu Bratianu. Ta je dogovoril s kraljem Karlom dal postreljati 11000 kmetov. Sedaj je kralj zopet na varnem in Bratianu je danes še vedno eden izmed najhulših sovražnikov socializma v Rumuniji. Od 1. 1907 in do izbruh svetovne vojne so socialisti v Rumuniji bili silno preganjeni in mnogo jih je do proglasitve vojne (15. avg. 1916.) postalo žrtvam nasilja. Rumunski proletarijat je bridko okusil vojno, stradal je in umiral v strelskih jarkih in doma. Po vpadu Nemcev v Rumunijo je kralj z Bratianom zbežal v Moldavijo. Na zapoved Bratianovo so socialistične voditelje pozaprl in jih več tudi postrelili. Bratianu se je nekoč izjavil, da ne bo prele počival, predno ne očisti Rumunije vseh socialistov. Ali stvar se je razpredla drugače. V Rusiji je izbruhnila revolucija in ruski revolucionarji so zaprte socialiste osvobodili. Mnogo jih je odšlo na Rusko. Tudi rumunski socialisti Rakovski je bil med tistimi. Ko je Makensen 1. 1918. zapuščal s svojimi četami Rumunijo, so rumunski socialisti razvili po vseh Rumuniji silno propagando. Počeli so izdajati dnevnik »Triaica Socialismul«. Bratianu na je brz na novo organiziral vojsko, še predno je prišel nazaj v Bukarešto. S silno oboroženo silo je Bratianu vmarširal v glavno mesto in je takoj začel s preganjanji. Zaprli so delavske domove po vsej državi in konfiscirali list. Proletarijat je vsled tega sklenil prirediti veliko demonstracijo za 13. december 1918. Ko pa so se ta dan manifestantje pokazali na ulici, jih je t. zv. »elit-garda« z mitraljezi na mestu 60 postrelila in na stotine ranila. Danes rumunski socialisti govorijo z buržoazijo silen boj. Bratianu boga vso Rumunijo z vseumernistično parolo: »Rumania Mare« (Velika Rumunija). Po decembrskih demonstracijah je dal na mestu pozareti vse socialistične voditelje v zapor, inficiran po bolnišnicah, bolanih na tifus. Od zaprtih je več kot polovica umrla; med njimi znani socialisti Yovan Firinu. Pet mesecev so zastoni čakali v zaporu zaslišani ali izpustitve iz zaporov. Bratianu se je pa mudil v Parizu z uestvarjenjem velike Rumunije. Sedaj izdajala rumunski socialisti svoj list »Socialismul«. Socialistične organizacije so se močno razvile v zadnjem letu. Pripomniti bi bilo še, da v Rumuniji ni nobenih krščanskih socialistov, narodnih socialistov ali kat podobnega.

Novice.

— Socialna šola za žene v Augsburgu (Nemčija) deluje že od 1. 1917. z velikim uspehom in vstopa v svoje tretje leto. Učna doba traja dva semestra: eden teoretični, drugi praktični. Po končanem študiju morajo napraviti gojenje pismene izkušnje, pri kolih morajo pokazati svojo zrelost v sledečih strokah: pravna veda, narodno gospodarstvo, socialne stroke, psihologija in nauk o zdravstvu. Naloge pri skušnjah se daleto aplikativno, t. j. vsa učna tvarina se mora izraziti v praktičnih primerih iz socialnega skrbstva.

— Prebivalstvo Košic, Čehoslovaki so prešli prebivalce v Košicah in so našli, da je 46–48% prebivalstva Čehoslovakov, 43% Madžarov, ostalo pa drugi.

— Polet iz Francije v Avstralijo. »Excelsior« naznanja, da namerava poleteti letalec Poulet iz Pariza v Melbourne v Avstralijo. Glavne etape točke bodo: Rim, Carigrad, Bombay in Kalkutta.

Dnevne vesti.

»Večernemu Listu« od sobote v odgovor.

Na brihtna vprašanja v članku: »Primitivna« bom, v kolikor se tiče moje osebe, sledeče odgovoril:

— Pomanjkanje premoga se sedaj zato bolj opaža, ker so železnice v Banatu in Srbiji šele začele s pravim prometom in ker se je delo v industriji šele začelo razvijati. Če bi železnice stale in tudi tovarne, bi bilo dovolj premoga celo za gospode pri »Večernem Listu«, da bi se jim podknilo kakor zaslužilo. A. K.

Prijava rentnih knjižic in imovine. Gospodarska pisarna dr. Ivan Černe v Ljubljani nas z ozirom na razglas predsedništva Deželne vlade zaradi prijave depotov in imovine naših državljanov pri poštah hranilnicah na Dunaju in v Budimpešti, opozarja na okolnost, da so se tozadevne vrednosti, v kolikor se tiče depotov pri poštah hranilni-

cah že vsled svoječasnih odredb morale v repatriacijo prijaviti, kar se pa tiče imovin na čekovnih računih pri teh hranilnicah, se je pa glede istih tudi že z enkratnimi odredbami posebno postopanje uvedlo. Repatriacijo vrednostnih papirjev, hranjenih v inozemstvu, je odredilo ljubljansko poverništvo finančnega ministrstva z razglasom z dne 11. 3. 1919, št. 1321, ter je bilo v istem naročeno, da naj se vrednostni papirji, hranjeni zunaj pri poštah hranilnicah in drugih zavodih, priglasiijo Jadranski banki, da bode ta za vse skupaj izvedla prevoz vseh zunanjih depotov v Jugoslavijo. Dosedaj je Jadranska banka prejela prijav vrednostnih papirjev za že nad eno milijardo kron, ter bode v smislu takratnega razglaš ljubljanskega poverništva finančnega ministrstva posredovala repatriacijo, čim bode to mogoče. Drugi poziv istega poverništva z dne 29. marca 1919, št. 1545, je zadeval prenos čekovnih računov dunajskega poštahranilničnega urada na kr. poštne čekovni urad v Ljubljani, ter je ta urad med tem časom zbral tudi že precejšnje število vsot za prenos iz dunajske poštne hranilnice v domovino. Novi razglas, ki se sedaj objavlja v listih, je torej le nekako dopolnilo prej omenjenega razglaš, oziroma poziva, ter bi bilo vsled tega umestno, da se to tudi polasni v listih, sicer bodo ljudje vsled tega novega poziva zbegani posebno na deželi in ne bodo vedeli, kaj jim je sedaj storiti. To velja posebno za lastnike rentnih knjižic, ki so iste že oddali Jadranski banki, ki pa seveda ne morejo navesti številke rentne knjižice, vrste vrednostnih papirjev in druge podrobnosti, s katerimi je treba izpolniti vprašalne liste, navedene v razglasu predsedništva deželne vlade. Pravilno bi torej bilo, da se k tej ministrski okrožnici pristavi dodatek, da oni, ki so poskrbeli za repatriacijo svojih vrednostnih papirjev, nakihodo isti založeni pri poštah hranilnicah ali drugod, sedaj ne potrebujejo več nanovo prilagajati svojih rentnih knjižic in drugih depotov. Istotako bi ne bilo potreba prijaviti onim imetnikom čekovnega računa, ki so svoje čekovne knjižice poslali kr. čekovnemu uradu v Ljubljani v svrhu prenosa njihove imovine v Jugoslavijo. S tem bode prihranjeno poštne uradom mnogo nepotrebnega dela, katero se je že sedaj izvršilo, in za katero so že zbrani zadostni podatki, ljudem pa mnogo stroškov in nova nepotrebna pota.

— Stanovanjska beda v Ljubljani. Akcijski odbor za omilitenje stanovanjske bede v Ljubljani potrebuje nujno do 20 oseb, ki bi se mu stavile prostovoljno na razpolago za preiskovanje stanovanj v Ljubljani. Pogoj: Primeren nastop. Uslužbenec bi odbor izposloval potreben dopust. Vsak, ki mu je na tem, da se stanovanjska akcija v Ljubljani pospeši in se čuti zmožnega za preiskovanje stanovanj, naj se zloži pri sebi akcijskega odbora v deklisnem listu na Bleiweisovi cesti v torek, dne 14. t. m. ob 20 uri.

— Vojna blagajna za Slovenijo v Ljubljani. Cigaletova ul. št. 2. (tušična palača) posluje od sedaj naprej samo vsak torek, četrtek in soboto od 9. do 12. ure dopoldne, na kar se posebno vse državne urade in osebe, ki imajo zneske iz te blagajne dvigati, izrecno opozarja.

Iz stranke.

Politična šola v Trbovljah se vrši v sredo, dne 15. t. m. ob 4. uri popoldne.

Politična šola v Zagorju se vrši v petek, dne 17. t. m. ob 4. uri popoldne.

Velika protestna delavska manifestacija v Belgradu.

Dne 7. t. m. je Belgrad doživel manifestacijo, kakršne še ni nikdar videl. Po belgrajskih ulicah je vrvelo okoli dvanajst tisoč ljudi. Ves belgrajski proletarijat, vsi delavci in delavke, so veličastno in v svečanem miru demonstrirali proti ubožstvu nad delavcem Markom Dimitrijevičem, katerega je ubil neki žandar. Proletarijat je ob tej priliki manifestiral proti preganjanju in ubijanju delavcev od strani buržoazije sploh. Nad zemskimi ostanki ubitega delavca je belgrajski proletarijat prisegel, da ne bo padla več niti ena žrtev proletarijata brez osvete. Delavec Marko Dimitrijevič je sedel dne 6. t. m. ob 6. uri zvečer s tovariši v neki gostilni blizu Save, kamor je prišel tudi nek pijan človek.

Prišil so za tem človekom trile žandarii, ki so pijanca aretirali, pri tem pa ž njim ravnali na nezasišani način. Marko Dimitrijevič je orožnike opozoril na to, da se nikakor ne spodobi tako nečloveško biti po pijanem človeku. Na to opombo Dimitrijevičev je eden izmed žandarjev kratkoma nastavlil puško in ustrelil Dimitrijeviča s tremi strelji. Dimitrijevič se je mrtev zgrudil na tla. Temu dogodku je prisostvovalo mnogo ljudi. Ko so delavci na brodovih na Savi, kjer je bil Dimitrijevič delal, izvedeli o ubožstvu, so vsi tekli na lice mesta. Prisotni ljudje in delavci bi vse tri žandarie raztrgali na drobne kose, če ne bi nekateri delavci to preprečili. Žandarii so na to vlekli aretiranega pijanca s seboj in ves čas streljali v zrak.

Organizirano delavstvo je drugi dan z velikim ogorčenjem enoglasno sklenilo, da se v znak protesta ustavi za pol dneva vse delo in da vsi delavci prisostvovali pogrebu. To se je tudi zgodilo.

Pogreb se je vršil dopoldne. Udeležili so se ga vse mogoče delavske organizacije, diaki in veliko drugega občinstva. Protestna splošna stavka je impozantno uspešla.

Na Terezijah se je ustavila množica demonstrirajočih. Raz treh govorniških tribun so govorili govorniki zbranemu proletariatu krasne govore.

Po končanem pogrebu se je množica povsem mirno razšla. — Kakor rečeno, je napravila ta manifestacija na ves Belgrad naravnost veličasten utis. Pričala je o moči organiziranega delavstva in njegove solidarnosti.

Pripomnimo k temu poročilu, da ta slučaj ubožstva nad delavcem ni edin, ki se je zgodil v Belgradu. Pred tem slučajem se je dogodilo že več sličnih dogodkov. Tako je bil neki delavec od žandarie ubit s sekuro. Dne 6. oktobra so našli na večer ubitega nekega vojak blizu hotela »Bristol«. Za nekim drugim vojakom delavcem je strelal žandar, amo zato, ker ta ni imel pri sebi neke legitimacije. Nekega delavca na se žandari tako zbarinali, da je ugrušil. Pred okroglo enim mesecem so policisti nekega dečka tako neusmiljeno pretepli, da je revež po grozljivih mukah umrl v bolnici.

Vsi ti slučaj — in še mnogo drugih, ki bi jih lahko navedli — so dali delavstvu upravičen povod, da protestira proti nasilju nad proletariatom, nasilju, ki je organizirano od zgoraj.

To je bila zares veličastna manifestacija zavednega proletariata za svobodo človeka in protest proti propali buržoazski morali.

Iz Slovenije.

Dva shoda v Oplotnici in Poličanah. Dne 5. oktobra je priredila JSDS. v Oplotnici javen ljudski shod, to je v kraju, kjer še nikdar ni govoril socialistični govornik. Celjska »Nova Doba« je že velikokrat pisala, koliko pristašev da ima v tem kraju. Ljudi je bilo na shodu strašansko veliko. Shod se je moral vršiti na prostem, ker so veliki gostilniški prostori za vse zborovalce bili veliko premajhni. Govornik je zborovalcem opisal reakcionarno delovanje tako napredne kot klerikalne stranke. Slišala se je marsikatera trpka beseda. Zborovalci so pripovedovali, s kakšnimi sredstvi agitira klerikalna stranka že za volitve. Kaplan je razprizneke oznanil, da se ljudje ne smejo udeležiti nedeljskega shoda. Uverjeni smo, da če bi tega ne bil storil, bi gotovo ne prišlo toliko ljudi na shod. Na shodu so ljudje zatrjevali, da bodo govornikove besede upoštevali in oddali svoje glasove samo socialističnemu kandidatu. Sklenilo se je tudi, da se bo kolportiral »Ljudski glas«, katerega bodo ljudje veliko brali. Kdor se hoče naročiti na časopis »Napretek«, naj se ogasi pri s. Perbil Simonu v Oplotnici.

Pa tudi v Poličanah je bil shod prav impozanten. Ljudi na tem shodu je bilo gotovo 1000. Naprvo jim je sodrug Marn opisal politični položaj. Mnogo se jih je naročilo na »Napretek« in »Ljudski Glas«. V konsumno društvo se jih je vpisalo precejšnje število. Do sedaj so imeli klerikalci pri nas vedno drvo in zadnjo besedo, ali sedaj jim je že odklenkalo.

Na obeh shodih se je ustanovila samostojna politična organizacija in se je izvolil odbor. V Oplotnici se je izvolil odbor politične organizacije, v Poličanah pa že deluje železniški odbor strokovne organizacije. V Poličanah se je obratovati na sodr. Petroviča, v Oplotnici pa na sodruga Perbil Simona.

Pasje pri Velenju.

Oddaja trafik — strankarska! V Pasjem pri Velenju, kjer je zaposlen okoli 2000 rudarjev je bila edina tamkajšnja trafika oddana — ne invalidu — temveč kakor je sedaj običajno — veleposestniku bivšemu naredniku, kateri je dolgo trgoval z bolnimi in krknjenimi konji. Mož si je s tem zaslužil veliko denarja. Zato ne razumemo, kako da se je oddala njemu kot neinvalidu edina tamkajšnja trafika. Vprašamo državno oblast: Zakaj se oddajajo trafike takim ljudem, medtem ko je dosti vdov, sirot in tudi invalidov vojakov, ki bi radevolje kaj zaslužili? Kakor se čuje, si je dočnik že izprosil pri oblasti koncesijo za gostilniško obrt. Gostiln je tu itak že preveč (troje v tako majlem kraju). Oblast naj ukrene potrebno, da se odvzame takim ljudem koncesija za gostilne in trafike in odda revnemu, potrebnemu invalidu ali vdovi, pa bo mir.

Kultura.

Entienne Antonelli: Boliševiška Rusija. Kot V. zvezek Jusove zbirke »Vidici i putevi« je izšlo v komunistični založbi Cirkulativne knjižarne (Zagreb. Preradovičev trg 4.) delo francoskega publicista Entienne Antonellia: »Boliševiška Rusija«. delo, ki je v Franciji tekem par mesecev doživelo že četrto izdajo. Ta knjiga prinaša stvarno, popolnoma objektivno sliko boliševiške revolucije, njenih razširjevalcev in njihove doktrine. Vsebinska I. dela: Politični bolševizem le sledeča: I. Pred bolševizmom: Socialistično gibanje. Ljudsko gibanje: Kmetje in delavci. Tri struje in februarjska revolucija 1917. Bolševizem. II. Boliševiki: Kako pridejo do oblasti. Osebnosti: Lenin, Trocki, Lunačarski, Nogin, Kamenjev, Zinovjev in dr. A. Doktrina: Zgodovina in načela. Oborožena sila: »Rdeča garda« in »Rdeča vojska«. III. Boliševiki in ljudstvo: Boliševiki in mentaliteta mase Boliševiki vpliv na vojsko, na kmetiško ljudstvo, na železničarje, na uradnike. Oborožene revolte: Kaledžin. Dutov in Aleksejev. IV. Boliševiki in stranke: Politične stranke pred bolševizmom. Politične stranke in bolševizem. Boj za oblast. Boliševiki in meščanska duma. Boliševiki in konstituta. V. Boliševiki in narodnost: Narodnostno vprašanje v Rusiji. Narodnostna doktrina bolševikov. Boliševiki in Ukrajina. Jugovzhodna federacija. Boliševiki in Finska. VI. Boliševiki in inozemstvo: Zunanja politika in bolševiška načela. Mirovno vprašanje. Odnosi z zavezniki. Ali so bolševiki izdajalci? Knjigo vsem prav toplo priporočamo, da se seznanijo natanko z zgodovino ruske revolucije. Cena ji je 9 K. Naroča se v Cirkulativni knjižarni v Zagrebu. Preradovičev trg št. 4.

Izdajatelj: Josip Petejan.

Odgovorni urednik: Rudolf Golouh. Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

er nam Kje deželna vlada za Slovenijo dovolila izpremembo imena iz

Mitteregger v Malgaj

naznanjam slav. občinstvu, da bom od sedaj naprej vodil pod tem imenom svojo plekarsko obrt. Priporočam se za nadaljno v toliki meri izkazano mi zaupanje kot dosedaj.

Tone Malgaj, stavbeni, pohišveni plekar in likar, Sp. Šiška, Knezova ulica 121.

Potniki! MENJALNICA !Pozor!

nasproti južnemu kolodvoru

menjuje ob vsaki uri valute po najvišjem kurzu.

Usniti nabitki z žeblički za podplate

Peter Kozina & Ko., Ljubljana, Brag št. 20. Za moške zavoj K 2-10, za ženske K 2-1. Prepovedajci dobe popust.

Karel Ussar, orodni kovač Maribor ob Dravi, Grajska ul. 28. Zaloga decimalnih in bitrih tehtnic — ter tehtnic s skledicami. — Prevzema popravila vsakovrstnih tehtnic.

Zidarje in delavce se sprejme takoj pri trvdri Jos. König, Marmontova ulica 16. 676

Kolobarje suhe iz mehkega lesa, za podkuriti, oddaja v vsaki množini F. & A. UHER, veletrgovina s premogom, Ljubljana. 613

Urarski vajenec se sprejme pri F. Čuden Sin, nasproti glavne pošte v Ljubljani. 648

Zamenja se okrogla miza za podolgovato, štirivoglato, saj dva metra dolgo mizo. Kje, pove upravnistvo »Napreka«.

Čerpi tovarne Gorenjsko najfinejša kakovost dobe se v zalogi Ljubljana Brag

Naznanilo.

Čenjenim damam uljudno naznanjam, da sem otvorila na Mestnem trgu št. 7, v Ljubljani lastno

: izdelovalnico in preoblikovalnico : klobukov

Preoblikalo se bode hitro in lepo vse klobuke od najfinejšega velourja do navadnega filca po najnovejših francoskih modelih. Cene primerne. Za naklonjenost se cenj. damam priporočam

637 P. Barborič

Inženir dr. Miroslav Ka al oblastveno poverjeni stavbeni inženir Specijelno stavbeno podjetje za betonske železobetonske in vodne zgradbe v Ljubljani, Hilerjeva ulica št. 7. Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervoarje, železobetonske oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvrševanje vse načrte stavbene inženirske stroke. Tehniška mnenja. — Zastopstvo strank v tehniških zadevah. 184

Kamnoseki in brusaci za granit

se sprejmejo pri Kamnoseški družbi v Celju. Plača po dogovoru.

Kupi se več registriranih blagajn.

Ponudbe z navedbo cene je poslati na upravnistvo »Napreka«.